

Донбаська державна машинобудівна академія

Кафедра економіки підприємства

***НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСТАНЦІЙНОГО
ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ***

«ОСНОВИ НОРМУВАННЯ»

напрямок підготовки **«051 Економіка»**

спеціалізація **«Економіка»**

2016 рік

Вступ

Дисципліна „Основи нормування” і є навчальними дисциплінами вільного вибору студентів, які навчаються за освітньо-професійною програмою бакалавр з напрям підготовки «051 Економіка».

Предметом вивчення дисципліни є трудовий процес та його тривалість в часі, витрати праці необхідні для виготовлення продукції. Метою є ознайомлення студентів з основними принципами та сучасними методами нормування праці, як важливішого засобу формування та розподілу трудових ресурсів і передумови обґрунтованого планування виробничо-господарської діяльності підприємств з урахуванням ринкових відносин.

Міждисциплінарні зв'язки: З вивчення дисципліни «Основи нормування» розпочинається всебічне та систематичне оволодіння науковими знаннями в сфері нормування праці, поглиблюються теоретичні знання, отримані студентами при вивченні організації виробництва, планування діяльності підприємства, економіки праці і організації опрати праці що дозволяє оцінити необхідність всебічного нормування в усіх сферах господарської діяльності підприємства та всіх категорій персоналу.

Вивчення дисципліни «Основи нормування» формує у майбутніх фахівців теоретичні знання та практичні навички з організації методів вивчення та розрахунку трудомісткості, виробітку, оплати праці.

Дисципліна базується на вивченні циклу курсів навчання:

Дисципліни циклу гуманітарної підготовки	Дисципліни циклу природничо-наукової загальноекономічної підготовки	Дисципліни циклу професійно-орієнтованих дисциплін
Філософія Українська мова Правознавство Політологія Соціологія	Політична економія Мікроекономіка Макроекономіка Математика для економістів Економіко-математичне моделювання Економічна інформатика Статистика Економіка підприємства Менеджмент Маркетинг Фінанси Бухгалтерський облік Економіка праці Внутрішній економічний механізм функціонування підприємства Зовнішньоекономічна діяльність Економетрія Інвестування Економічний аналіз Цінні папери	Стратегія підприємства Організація виробництва Проектний аналіз Потенціал і розвиток підприємства Планування і контроль на підприємстві Основи наукових досліджень Економіко-математичні моделі в управлінні та економіці Аналіз економіко-фінансової діяльності підприємства

Дисципліна готує базові знання до вивчення наступних дисциплін циклу професійної і практичної підготовки спеціалістів: “Економічна діагностика”, „Економіка та організація діяльності об’єднань підприємств”, „Управління проектами”.

Програма навчальної дисципліни складається з 1-го змістовного модуля: **Теоретичні основи та методи технічного нормування праці**

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1 Мета викладання дисципліни: полягає в ознайомленні студентів з основними принципами та сучасними методами нормування праці, як важливішого засобу формування та розподілу трудових ресурсів і передумови обґрунтованого планування виробничо-господарської діяльності підприємств з урахуванням ринкових відносин.

1.2 Завдання: набуття теоретичних та практичних засад у процесах нормування праці, як індивідуальної так і колективної, визначення норм праці та розрахунку заробітної платні при різних формах і системах оплати праці з використанням різних методів та засобів математичної статистики та ін.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- науково-методологічні основи нормувальних розрахунків;
- методи нормування та засоби впливу на організацію індивідуальної та колективної праці;
- етапи та послідовність нормування основних показників;
- основні об’єкти нормування та способи їх розрахунку в умовах ринкової економіки;
- особливості нормування індивідуальної і колективної форм праці;
- економічні основи поліпшення ефективності використання праці та засобів оплати праці за допомогою нормування.

Вміти:

- оцінювати складність та якість праці ІТР для встановлення кваліфікаційних категорій і диференціації посадових окладів;
- виявляти ступінь завантаження та характер зайнятості робітників за допомогою фотографування робочого дня, хронометражу та миттєвих спостережень.
- розраховувати розмір заробітної платні при різних формах і системах оплати праці.

Опанувати навиками:

- роботи з нормативною й іншою документацією і літературою;
- математичної обробки отриманих результатів;
- формулювання загальних і часткових висновків за результатами нормування.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Теоретичні основи та методи технічного нормування праці

Тема 1 «Предмет ««Основи технічного нормування»»

Предмет і значення курсу. Предмет і зміст курсу. Взаємозв'язок курсу з іншими дисциплінами і його значення.

Тема 2. Зміст і завдання нормування праці

Сутність, зміст нормування праці. Зміст і завдання нормування праці. Зміст нормування праці. Завдання нормування праці. Нормування праці як інженерне завдання.

Тема 3. Психологічні основи трудової діяльності

Психологічні основи трудової діяльності. Об'єктивні й суб'єктивні умови праці і їхній вплив на людину. Проблеми фізичної й психологічної напруги в праці. Режим праці й відпочинку.

Тема 4. Трудовий процес і принципи його організації

Трудовий процес і принципи його організації. Поняття виробничого технологічного й трудового процесу. Види трудових процесів і принципи їхньої організації. Структура виробничої операції і її оптимізація.

Тема 5. Поділ праці у виробничому процесі

Поділ праці у виробничому процесі. Основні види поділу праці, з'єднання професій і трудових функцій у виробництві. Кооперація й колективні форми організації праці. Бригадна організація праці.

Тема 6. Удосконалювання в поділі праці

Удосконалювання в поділі праці. Поділ праці і його форми й критерії ефективності. Кооперація праці. Напрямок удосконалювання й поділи й кооперації праці.

Тема 7. Прийоми й методи праці

Прийоми й методи праці. Класифікація методів праці. Принципи організації трудових процесів. Методи аналізу трудових процесів.

Тема 8. Прийоми й методи праці, їхнє вивчення й раціоналізація

Прийоми й методи праці, їхнє вивчення й раціоналізація. Значення прийомів і методів праці. Виявлення й вивчення раціональних прийомів і методів праці. Проектування й використання раціональних прийомів і методів праці.

Тема 9: «Витрати робочого часу і їхнє вивчення»

Витрати робочого часу і їхня класифікація. Значення й завдання вивчення робочого часу. Витрати робочого часу виконавця. Час використання встаткування: структура й можливості оптимізації. Методи вивчення витрат робочого часу.

Тема 10. Методи вивчення витрат робочого часу

Класифікація методів вивчення робочого часу й технічні способи спостереження. Фотографія робочого дня. Хронометраж. Метод моментних спостережень.

Тема 11. Методи нормування й установлення норм

Методи нормування й установлення норм. Методи нормування й види норм. Установлення норм часу й норм виробітку.

Тема 12. Норми обслуговування й норми праці службовців

Норми обслуговування й норми праці службовців. Норми обслуговування й норми штату. Норми праці службовців.

Тема 13. Норми праці

Норми праці. Норми витрат праці й результатів праці. Особливості розробки типових норм часу. Особливості розробки єдиних норм часу. Норми часу, і їхня структура й розрахунок.

Тема 14. Норми часу, і їхня структура й розрахунок.

Склад технічно обґрунтованих норм.

Склад технічно обґрунтованих норм. Структура технічно обґрунтованих норм. Розробка норм часу залежно від типу виробництва. Особливості нормування праці при різних організаційно-технічних умовах виробництва. Штучно-калькуляційний час, норма виробітку й нормоване завдання.

Тема 15. Організація робіт з нормування праці

Організація робіт з нормування праці. Організація робіт з нормування праці на підприємстві. Роботи з перегляду й впровадження норм праці. Організація розробки нормативних матеріалів на підприємстві.

3. Рекомендована література

Базова

- 1 Рофе А. И. Организация и нормирование труда: Учебник для вузов. — М.: Издательство «МИК», 2003. — 368 с.
- 2 Єрьоменко В.О., Коваленко Г.О., Рижигов В.С. Основи нормування праці: Навчальний посібник. — Краматорськ: ДДМА, 2004. — 252 с.
- 3 Бычин Б.В., Малинин СВ., Шубенкова Е.В. Организация и нормирование труда. Учебник для вузов / Под ред. Ю.Г. Одегова — М.: Издательство «Экзамен», 2003. — 464 с.
- 4 Багрова І. В. Нормування праці: Навчальний посібник. — Київ: Центр навчальної літератури, 2003. — 212 с.
- 5 Пашуто В.П. Организация и нормирование труда на предприятии: Учеб. пособие / В.П. Пашуто. — 2-е изд., испр. и доп. — Мн.: Новое знание, 2002. — 319 с.

Допоміжна

- 1 Єрьоменко В.О., Коваленко Г.О., Рижигов В.С. Довідник з основ нормування праці для студентів інженерно-економічних спеціальностей і післядипломної освіти вищих навчальних закладів. — Краматорськ: ДДМА, 2004. — 184 с.
- 2 Генкин Б.М. Организация, нормирование и оплата труда на промышленном предприятии: Учебник. - М.: НОРМА, 2003. -400с.
- 3 Жуков А.Л. Регулирование и организация оплаты труда: Учеб. пособие. - М.: МИК, 2002. 336с.
- 4 Коваленко Г.О. Конспект лекцій з курсу «Основи технічного нормування» для студентів економічних спеціальностей. - Краматорськ: ДДМА, 2002. - 87с.
- 5 Коваленко Г.А. Методические указания к самостоятельной работе по дисциплине „Техническое нормирование" для студентов экономических специальностей. - Краматорск: ДГМА, 1999. - 12с.
- 6 Шепеленко Г.И. Экономика, организация и планирование производства на предприятии: Учебное пособие - М.: РОСТО: Март, 2003. 592с